

CO₂-uitstoot recreatieve mobiliteit in Nederland, 2023

**Onderzoek voor het ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat, directie Duurzame Mobiliteit**

DISCOVER YOUR WORLD

Auteurs:
Ivar Neelis, Sjors Martens, Eke Eijgelaar
Centre for Sustainability, Tourism and Transport
Breda, November 2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Onderzoeksvraag	2
1.2	Leeswijzer	2
2	Methodiek	3
2.1	Nederlandse Vrijetijdsonderzoek	3
2.2	CO ₂ -uitstoot	3
2.3	Berekeningsmodel	4
	2.3.1 Overige aannames	4
	2.3.2 Emissiefactoren	5
3	CO₂ uitstoot binnenlandse recreatieve trips	7
3.1	Introductie	8
3.2	Locatie Activiteit	8
3.3	Herkomstprovincie	9
3.4	Bestemmingsprovincie	10
3.5	Vervoermiddel	11
3.6	Activiteitencluster	12
3.7	Reisgezelschap	16
3.8	Groepsgrootte	17
3.9	Leeftijd	18
3.10	Opleiding	19
3.11	Geslacht	20
3.12	Verschil Well-To-Wheel (WTW) en Tank-To-Wheel (TTW)	21
4	CO₂ uitstoot uitgaande recreatieve trips	22
4.1	Uitstoot per land van activiteit	23
5	Conclusies	24
	Referenties	26
	Bijlagen	27

1 Inleiding

Het reduceren van CO₂ uitstoot door personenmobiliteit is een van de werkzaamheden van de directie Duurzame Mobiliteit van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) om aan de klimaatdoelstellingen te werken. Recreatieve mobiliteit – verplaatsingen van en naar een recreatieve bestemming door bezoekers van die recreatieve bestemming – is hier een onderdeel van. Een eerste stap in het krijgen van meer inzicht in de uitstoot van recreatieve mobiliteit vormde het rapport ‘CO₂ uitstoot bij recreatieve verplaatsingen’ door het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) (Martensen et al., 2023), op basis van de dataset ‘Onderweg in Nederland’ (ODiN). Omdat de ODiN-dataset niet specifiek gericht is op recreatieve bestemmingen, vormt het voorliggende rapport een vervolg op basis van de dataset van het onlangs gestarte Nederlands Vrijtijdsonderzoek (NVTO), wat dit wel doet.

1.1 Onderzoeksvraag

Op basis van de dataset van het NVTO moet extra inzicht worden verkregen in recreatief reizigersgedrag en bijbehorende uitstoot, om hiermee beleid beter te kunnen ontwikkelen en af te stemmen. Het gaat hierbij om inzicht op welke manier Nederlanders, en verschillende groepen daarbinnen, naar recreatieve bestemmingen reizen en hoeveel CO₂-uitstoot hiermee gepaard gaat. Tevens is doel van dit onderzoek om een eenduidige rekenmethode te verkrijgen voor het berekenen van de uitstoot van recreatieve mobiliteit. De hoofdvraag luidt:

“Hoe ziet de CO₂-uitstoot van recreatieve reizen door de inwoners van Nederland eruit, voor verschillende recreatieve bestemmingen en reizigers(doel)groepen?”

Dit onderzoek is tevens een uitbreiding van de door het Centre for Sustainability, Tourism and Transport (CSTT) van Breda University of Applied Sciences (BUas) uitgebrachte serie rapportages over de CO₂ uitstoot – of carbon footprint – door binnenlandse en buitenlandse vakanties van Nederlanders, en die van inkomende overnachtende en dagbezoekers aan Nederland (Neelis et al., 2022; Neelis et al., 2024).

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de dataset die aan de basis van dit onderzoek ligt, en de methodiek die gebruikt is voor de berekening van de CO₂ uitstoot. Hoofdstuk 3 toont de CO₂-uitstoot van recreatieve mobiliteit binnen Nederland, onder andere gedifferentieerd op basis van activiteitentype, activiteitenclusters, herkomst en bestemming, vervoersmiddel, frequentie, groepssamenstelling, en individuele en groepskenmerken. Hoofdstuk 4 toont de CO₂-uitstoot van recreatieve mobiliteit naar het buitenland, gedifferentieerd op basis van land van bestemming. In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste conclusies van het onderzoek beschreven.

2 Methodiek

2.1 Nederlandse Vrijetijdsonderzoek

De basis voor dit onderzoek vormt het Nederlandse Vrijetijdsonderzoek (NVTO). Dit is een nieuw onderzoek naar het vrijetijdsgedrag van Nederlanders, uitgevoerd in opdracht van het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC). Het NVTO is een opvolger van het ContinuVrijetijdsOnderzoek (CVTO). Voor dit onderzoek naar de CO₂-eq voetafdruk van recreatieve mobiliteit binnen Nederland vervangt het NVTO de dataset Onderweg in Nederland (ODiN), die in de notitie van Martensen et al. (2023) als basis is gebruikt. Het Nederlandse Vrijetijdsonderzoek geeft inzicht in de uithuizige vrijetijdsmarkt waarmee provincies beleidsprogramma's en marketingactiviteiten kunnen opstellen, monitoren en evalueren. De uithuizige vrijetijdsmarkt wordt als volgt gedefinieerd:

“Alle (dag)recreatieve activiteiten die worden ondernomen buiten de eigen woning in Nederland met een minimale duur van één uur (inclusief eventuele reistijd)” (ten Hove & de Krosse, 2024, p. 5)

Het gaat hierbij om activiteiten ondernomen vanuit de eigen woning; activiteiten tijdens een vakantie in Nederland zijn niet meegenomen. Vrijetijdsactiviteiten in het buitenland vanuit de eigen woning vallen wel binnen de scope van het NVTO. Het NVTO kijkt naar 37 activiteiten, ondergebracht in negen clusters, die allen met toeristisch/ recreatief beleid te beïnvloeden zijn of onder die verantwoordelijkheid, in dat domein vallen. Doelgroep van het NVTO zijn inwoners van Nederland van 18 jaar en ouder. Door andere activiteiten en clusterindelingen is vergelijking met het CVTO maar beperkt mogelijk. Hetzelfde is het geval tussen ODiN en het NVTO. Zo mist het ODiN cluster 'overige vrijetijdsbesteding' enkele activiteiten die het NVTO meeneemt, zoals touren, wandelen, enkele sportactiviteiten, en winkelen voor plezier – deze staan in ODiN weer in andere clusters. Hierdoor zal bijvoorbeeld een verschil in totale uitstoot door binnenlandse recreatieve verplaatsingen in Martensen et al. (2023) en dit onderzoek lastig exact te duiden zijn.

De data die voor deze rapportage gebruikt zijn, zijn verzameld van begin november 2022 tot begin november 2023. Een rapportage over de uitkomsten van de basisdata is gepubliceerd door ten Hove and de Krosse (2024).

2.2 CO₂-uitstoot

Voor deze analyse, als beleidsrelevante indicator voor de milieu-effecten van recreatie, is koolstofdioxide (CO₂) gebruikt en toegevoegd aan de NVTO-data. De CO₂ 'voetafdruk' – CO₂-uitstoot – wordt berekend door emissiefactoren voor CO₂ (in kg CO₂ per kilometer) te vermenigvuldigen met het aantal afgelegde kilometers van en naar de recreatieve activiteit. Eventuele uitstoot van de activiteit zelf wordt niet meegenomen in dit onderzoek.

De CO₂-uitstoot is de bijdrage van een activiteit, land, industrie, persoon, aan klimaatverandering (opwarming van de aarde). De CF wordt veroorzaakt door de verbranding van fossiele brandstoffen voor het opwekken van elektriciteit, warmte,

transport, enzovoort. Naast de CO₂-uitstoot spelen echter ook andere emissies een rol bij de opwarming van de aarde. Deze omvatten gassen zoals stikstofoxiden, CFK's en methaan. Een veelgebruikte manier om de effecten van deze andere broeikasgassen aan CO₂ toe te voegen, is door ze om te zetten in koolstofdioxide-equivalenten (CO₂-eq). Om dit te doen, wordt "global warming behavior" (GWP) gebruikt als conversiefactor. In deze rapportage wordt de CO₂-uitstoot ook in CO₂-equivalenten weergegeven.

De CF bestaat uit twee delen: de directe en indirecte CF. De directe CF betreft de uitlaatemissies door verbranding (Tank-to-Wheel, TtW). De indirecte CF betreft de emissies die vrijkomen bij de productie van energie (Well-to-Tank, WtT). Samen gevoegd spreken we over Well-to-Wheel (WtW) emissies. Dit rapport presenteert de WtW CF van recreatieve mobiliteit in Nederland, om een volledig beeld te geven van de milieu-effecten van mobiliteit. WtW kan verder uitgebreid worden naar de gehele levenscyclus, en neemt dan onder andere het effect van het aanleggen van mobiliteitsinfrastructuur en de productie van voertuigen mee, maar dit is niet gebruikelijk in CF-rapportages over mobiliteit, en wordt hier ook niet toegepast.

Het verschil tussen TtW en WtW emissies van recreatieve mobiliteit zal alleen via een aantal totalen worden onderzocht (paragraaf 3.12)

2.3 Berekeningsmodel

Om de CF te berekenen is een nieuwe syntax ontwikkeld voor het NVTO. Dit omvat onder andere het toevoegen van afstanden tussen bestemmingen, eventuele omleidingsfactoren, het toevoegen van vervoer en CO₂ informatie, groeps grootte, en het invoegen van enkele correcties. Voor afstanden wordt uitgegaan van de retourafstand tussen herkomst en bestemming. Deze afstand is vermenigvuldigd met emissiefactoren die in 2.3.2 worden beschreven. De resultaten zijn gewogen door middel van de weegfactoren die reeds aanwezig zijn in de dataset, waardoor de berekening als volgt is:

$$\text{Emissie}_{\text{ww}} = \text{Afstand}_{\text{ww}} * \text{Emissiekental}_{\text{ww}}$$

2.3.1 Overige aannames

De volgende aannames zijn gedaan:

- Voor binnenlandse trips is voornamelijk uitgegaan van afstanden tussen gemeentes op basis van een afstandenmatrix (met afstanden tussen gemeentekernen), omdat veel eigen opgegeven afstanden ontbraken of veel afweken van de afstanden volgens de matrix. Indien een respondent binnen de eigen gemeente recreëert, is er uitgegaan van de opgegeven afstand naar de activiteit, vermenigvuldigd met twee. Indien die afstand ontbrak, is de afstand als 0 gecodeerd. Bij 30 procent van recreatieve activiteiten binnen eigen gemeente is dit het geval. Zo'n 80 procent van deze groep heeft de één van de volgende activiteiten ondernomen: wandelen, ontspannen/recreëren in de openbare ruimte, bezoek aan bar/café/terras, winkelen voor plezier of een bezoek aan de markt. Bij enkele activiteiten van de overige 20 procent kan er een onderschatting plaats hebben gevonden in emissies. Deze hele groep beslaat 4,4 procent van de totale dataset.

- Voor routegebonden activiteiten is gekozen voor zelf opgegeven afstanden in plaats van de afstandenmatrix, omdat voor dit soort activiteiten (bijvoorbeeld een tour met de auto) de start- en eindlocatie hetzelfde is en anders een onderschatting in emissies zou plaatsvinden. De afstand tijdens de activiteit is hiervoor gekozen, omdat hiervoor over het algemeen hogere afstanden zijn opgegeven dan voor afstanden naar de activiteit. Daarentegen kan er een onderschatting zijn in emissies voor schaatsen, omdat de gemiddelde afstand hier slechts 0,5 km is. Echter, deze activiteit wordt in 0,1% van de gevallen ondernomen.
- Voor trips naar het buitenland worden bestemmingsgemeenten niet onderscheiden in de dataset; slechts deelstaten of gewesten. Hiervoor zijn *great circle* retourafstanden gebruikt tussen Schiphol Amsterdam en het belangrijkste of meest centrale vliegveld in het betreffende gewest (België) of deelstaat (Duitsland) met een standaard omwegfactor van 1,3 die wordt gebruikt in Neelis et al. (2022) en Martensen et al. (2023) om tot de uiteindelijke afstanden te komen.
- De bestemming 'een ander land in het buitenland' is door onduidelijkheid van de bestemming buiten de analyse gehouden. Het betreft een zeer gering aantal trips.
- Voor auto's gebruiken we een emissiefactor voor het gehele voertuig. Deze factor wordt omgerekend naar passagierskilometers op basis van groepsgrootte tijdens de trip om tot een emissiecijfer per persoon per trip te komen.

2.3.2 Emissiefactoren

Als basis voor de CO₂-eq. uitstoot per type vervoermiddel worden emissiekentallen uit de meest recente rapportage van STREAM (Studie naar TRansportEmissies van Alle Modaliteiten) gebruikt (van den Berg & van Seters, 2024). STREAM presenteert emissiekentallen gericht op de Nederlandse situatie, die veel worden toegepast voor emissierapportages over Nederlandse mobiliteit. Tabel 2-1 toont deze factoren voor WtW (excl. infrastructuur) en TtW. Omdat het in dit onderzoek grotendeels recreatieve verplaatsingen binnen Nederland betreft, is bij de auto uitgegaan van de gemiddelde personenauto in het Nederlandse wagenpark. De gemiddelde personenauto is in STREAM een gewogen gemiddelde van verschillende typen personenauto's op basis van het aandeel in de vervoersprestatie (aandeel batterij-elektrisch is bv. 3,7%). In tegenstelling tot CF onderzoek bij vakanties zijn er geen ophoogfactoren voor typische vakantie-extra's als dakkoffers en dergelijke toegepast. Voor trein, metro en tram zijn de emissiefactoren uit STREAM voor 100% duurzame elektriciteit gebruikt vanwege de overstap door de OV bedrijven daarop in 2018.

Net als in Martensen et al. (2023) wordt er voor de vervoermiddelen waarvoor vanuit het NVTO de bezettingsgraad per verplaatsing bekend is, de CO₂-eq. uitstoot per km per voertuig (g/vkm) uit STREAM gebruikt. Deze vkm factor is in de syntax gedeeld door de bezettingsgraad. Voor de vervoermiddelen waar vanuit het NVTO de bezettingsgraad onbekend is, wordt de CO₂-eq. uitstoot per km per reiziger (g/rkm) uit STREAM gebruikt. Hier worden gemiddelde bezettingsgraden uit STREAM overgenomen in plaats van waarden uit het NVTO (zie rechter kolom in Tabel 2-1). De STREAM factoren zijn officieel voor het jaar 2021 ontwikkeld, wat kan betekenen dat er met 2023 verschillen kunnen zijn wat

bezettingsgraden, samenstelling wagenpark, verdeling stroommix, enz. betreft. De verwachting is dat deze verschillen zeer beperkt zullen zijn, wat ook een vergelijk met geëxtrapoleerde STREAM cijfers voor 2023 door CO2emissiefactoren.nl laat zien (CO2 emissiefactoren, 2023).

Tabel 2-1: Emissiefactoren vervoersmiddelen

Vervoersmiddel NVTO	WtW emissie (in g CO ₂ eq/km)	TtW emissie (in g CO ₂ eq/km)	eenheid (emissie per voertuig of reiziger)	omschrijving vervoermiddel in STREAM	Bezettingsgraad
Ik hoefde niet te reizen	0,0	0,0	reiziger	nvt	nvt
Auto	196,2	148,5	voertuig	Personenauto gemiddeld	NVTO
Motor	127,5	98,4	reiziger	Motorfiets benzine gemiddeld	1,15
Scooter/ bromfiets	68,5	53,6	reiziger	Bromfiets gemiddeld	1,1
Fiets	0,7	0,0	reiziger	Fiets gemiddeld	1,0
Trein	3,0	2,6	reiziger	Trein gemiddeld, Elektriciteit - 100% duurzaam	29%
Streek-/lijnbus	113,9	80,7	reiziger	OV Bus gemiddeld	8,1
Overig Openbaar Vervoer (tram, metro, etc.)	0,0	0,0	reiziger	Tram & Metro, Elektriciteit - 100% duurzaam	Tram 36% Metro 84%
Taxi	213,4	161,8	voertuig	Personenauto diesel	NVTO
Touringcar	18,5	14,1	reiziger	Touringcar diesel gemiddeld	48,0
Te voet	0,0	0,0	reiziger		nvt
Watertaxi, waterbus, veerboot of ander vervoermiddel over water	1420,1	1085,3	reiziger	Veerboot diesel gemiddeld	24%
Anders	196,2	148,5	voertuig	Personenauto gemiddeld	NVTO

Bron: van den Berg and van Seters (2024), tabellen 1, 2 en 50

3 CO₂ uitstoot binnenlandse recreatieve trips

Dit hoofdstuk presenteert de CO₂ uitstoot voor verschillende aspecten van binnenlandse recreatieve mobiliteit. De volgende tabel geeft het aantal trips per locatie, vervoermiddel, activiteit en gezelschap weer.

Tabel 3-1 Aantal binnenlandse recreatieve trips per locatie, vervoermiddel, activiteit, gezelschap

	Eenheid	Trips
Totaal aantal recreatieve trips door inwoners van Nederland:	miljoen trips*	2.577
Per locatie		
In eigen gemeente	miljoen trips	1.880
Ergens anders in Nederland	miljoen trips	647
Per vervoermiddel:		
Ik hoefde niet te reizen	miljoen trips	1.117
Auto	miljoen trips	642
Motor	miljoen trips	7
Scooter/Brommer	miljoen trips	10
Fiets	miljoen trips	364
Trein	miljoen trips	61
Streek/Lijnbus	miljoen trips	21
Overig Openbaar Vervoer	miljoen trips	31
Taxi	miljoen trips	2
Touringcar	miljoen trips	3
Te voet	miljoen trips	257
Vervoermiddel over het water	miljoen trips	3
Per Activiteitencluster:		
Routegebonden	miljoen trips	1.308
Waterrecreatie	miljoen trips	63
Ontspannen	miljoen trips	190
Uitgaan	miljoen trips	449
Cultuur	miljoen trips	131
Bezoek attractiepark	miljoen trips	78
Winkelen voor plezier	miljoen trips	163
Bezoek evenement	miljoen trips	142
Wellness	miljoen trips	10
Per reisgezelschap		
Alleen	miljoen trips	1.020
Met partner	miljoen trips	591
Met kinderen	miljoen trips	230
Met mijn ouders/verzorger	miljoen trips	61
Met andere familieleden	miljoen trips	113
Met vrienden	miljoen trips	383
Met club/team	miljoen trips	55
Met collega's	miljoen trips	59
Anders	miljoen trips	23

Bron: analyses van NVTO 2022/2023. * Afgerond op gehele miljoenen

Zoals te zien in Tabel 3-1 hebben inwoners van Nederland in 2023 ongeveer 2,577 miljard recreatieve trips ondernomen. Het merendeel van deze trips vindt plaats binnen de eigen gemeente. De meeste recreatieve trips draaien om routegebonden recreatie, op afstand gevolgd door uitgaan. 40% van de recreatieve trips worden alleen uitgevoerd.

3.1 Introductie

In dit hoofdstuk worden de berekeningen en analyses van het jaar 2023 gepresenteerd (in kg CO₂-eq.). De waarden in Tabel 3-2 zijn ter referentie gebruikt en bieden een perspectief op de gepresenteerde getallen voor binnenlandse recreatieve trips. De informatie over Nederlandse CO₂ uitstoot wordt opgehaald van de Nederlandse Emissie Registratie website (Emissieregistratie, 2020), waarop het proces van verzamelen, verwerken, en rapporteren van emissiedata in Nederland wordt uiteengezet. De totale Nederlandse uitstoot en de bevolkingsgrootte in 2023 zijn gebruikt om de gemiddelde CO₂-eq.-uitstoot per persoon per dag in Nederland te berekenen.

Tabel 3-2 Referentiewaardes

	2023	Eenheid
Gemiddelde jaarlijkse CO ₂ -eq. uitstoot per persoon in Nederland	7,97	Ton
Gemiddelde CO ₂ -eq. uitstoot per persoon per dag in Nederland	21,8	kg
Totale Nederlandse CO ₂ -eq. uitstoot*	143,0	Mton

Bron: Emissieregistratie (2023), CBS (2023)

*exclusief LULUCF (forestry and land use)

3.2 Locatie Activiteit

Tabel 3-3 toont de frequentie, afstand, en uitstoot per locatie van de activiteit binnen Nederland. Een lokale recreatieve trip is verantwoordelijk voor slechts een zeer klein deel van de dagelijkse uitstoot van een inwoner van Nederland. Bijna driekwart van alle trips zijn lokaal, maar veroorzaken maar een klein deel van de totale uitstoot door recreatieve mobiliteit in Nederland. Het kwart trips buiten de gemeente zorgt voor 89,1% van de totale uitstoot.

Tabel 3-3 Frequentie, afstand en uitstoot per locatie activiteit binnen Nederland

Locatie Activiteit binnen Nederland	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
In mijn eigen gemeente	1881,0	74,4	7,1	0,2	0,360	10,9
Ergens anders in Nederland	647,0	25,6	71,3	4,5	2,926	89,1
Totaal	2.528,0		23,5	1,3	3,286	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

3.3 Herkomstprovincie

Tabel 3-4 toont de afgelegde afstanden en de uitstoot per herkomstprovincie. Het aandeel van trips per provincie staat in verhouding met het aandeel van totale inwoners per provincie. In de tabel is te zien dat inwoners van enkele provincies (bv. Friesland, Drenthe, Zeeland en Flevoland) gemiddeld iets verder reizen voor recreatieve doeleinden. De gemiddelde uitstoot per persoon per trip is ook hoger dan in andere provincies. Toch is de totale uitstoot van deze provincies relatief laag (samen 15,4% van de totale uitstoot). Dit komt door het lagere aantal trips dat vanuit deze provincies wordt ingezet (wat voortkomt uit de respectievelijke inwonersaantallen). Noord- en Zuid-Holland hebben door hun hoge aantal trips (16,8% en 20,4% van het totaal respectievelijk) het hoogste aandeel in de totale uitstoot, ondanks de relatief gemiddelde uitstoot per persoon per trip. Het hoogste aandeel van de totale uitstoot komt uit Noord-Holland (18,2%). Zuid-Holland heeft een iets kleiner aandeel (17,8%) ondanks het hogere aantal trips vanuit deze provincie. Inwoners van Limburg reizen minder ver dan gemiddeld, met een bijkomende lage gemiddelde uitstoot per persoon per trip van 1,1 kg CO₂-eq. Ook het aandeel van de uitstoot van recreatieve trips uit Limburg op de totale uitstoot is relatief laag (5,6% van de totale uitstoot), terwijl het aantal trips uit Limburg 6,7% van het totaal aantal trips bedraagt.

Tabel 3-4 Frequentie, Afstand en Uitstoot per herkomstprovincie

Herkomst-provincie	% aandeel inwoners op totaal inwoners *	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Groningen	3,4	89,1	3,5	24,3	1,5	0.138	4,2
Friesland	3,7	94,5	3,7	29,3	2,2	0.212	6,4
Drenthe	2,8	70,9	2,8	27,0	1,6	0.112	3,4
Overijssel	6,6	170,7	6,7	22,3	1,2	0.199	6,0
Flevoland	2,5	58,5	2,3	25,8	1,6	0.091	2,8
Gelderland	12,0	309,6	12,2	23,5	1,3	0.412	12,5
Noord-Holland	16,6	426,1	16,8	23,7	1,4	0.599	18,2
Zuid-Holland	21,4	517,2	20,4	22,6	1,1	0.586	17,8
Utrecht	7,8	186,6	7,4	22,8	1,1	0.202	6,1
Zeeland	2,2	56,0	2,2	26,2	1,7	0.094	2,8
Noord-Brabant	14,7	384,4	15,2	23,3	1,2	0.463	14,1
Limburg	6,3	170,0	6,7	21,2	1,1	0.185	5,6
Totaal		2.533,8		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

* Gebaseerd op Regionale Kencijfers Bevolkingssamenstelling 2024 (CBS)

3.4 Bestemmingsprovincie

Tabel 3-5 toont de frequentie, afstand en uitstoot per bestemmingsprovincie (per NVTO gedefinieerd als de provincie waar het langste in verbleven is tijdens de trip). Naar de provincies Drenthe en Zeeland wordt gemiddeld het verst gereisd voor recreatieve doeleinden (30,4 km en 30,3 km respectievelijk). Door het beperkte aantal trips is het aandeel in de totale uitstoot ondanks een relatief hoge uitstoot per persoon per trip (beide 1,8 kg CO₂-eq) laag (slechts 4,1% voor Drenthe en 3,3% voor Zeeland). Het grootste aandeel op de totale uitstoot wordt tevens gevormd door deze trips naar Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant (respectievelijk 16,6%, 16%, en 13,6%). Zuid-Holland is de provincie met het hoogste aandeel van trips van alle bestemmingsprovincies (19,9%).

Tabel 3-5 Frequentie, Afstand en Uitstoot per bestemmingsprovincie

Bestem- mings provincie	% aandeel inwoners op totaal inwoners*	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemidd elde afstand van en naar de activite it (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ - eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Groningen	3,4	89,3	3,5	22,5	1,3	0,115	3,5
Friesland	3,7	91,2	3,6	26,6	2,0	0,186	5,7
Drenthe	2,8	72,8	2,9	30,4	1,8	0,134	4,1
Overijssel	6,6	172,1	6,8	23,0	1,3	0,230	7,0
Flevoland	2,5	53,6	2,1	27,7	2,0	0,105	3,2
Gelderland	12,0	310,0	12,3	23,4	1,4	0,419	12,8
Noord- Holland	16,6	428,9	17,0	25,2	1,3	0,544	16,6
Zuid- Holland	21,4	502,5	19,9	20,0	1,0	0,527	16,0
Utrecht	7,8	196,1	7,8	26,9	1,3	0,250	7,6
Zeeland	2,2	59,0	2,3	30,3	1,8	0,109	3,3
Noord- Brabant	14,7	380,0	15,0	22,0	1,2	0,446	13,6
Limburg	6,3	170,1	6,7	21,9	1,2	0,211	6,4
Onbekend		2,2	0,1	51,9	4,2	0,091	0,3
Totaal		2527,7		23,5	1,3	3,286	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

* Gebaseerd op Regionale Kencijfers Bevolkingssamenstelling 2024 (CBS)

3.5 Vervoermiddel

Tabel 3-6 toont de frequentie, afstanden en uitstoot per vervoermiddel. Hier steekt de auto met kop en schouders boven de rest uit in totaalaandeel CO₂ uitstoot; 85,5% van het geheel wordt veroorzaakt door de auto terwijl 25,5% van de trips met de auto wordt uitgevoerd, zoals te zien in Figure 1. Er worden tevens relatief verre ritten met de auto gemaakt (47,6 km), met een bovengemiddelde uitstoot per persoon per trip van 4,4 kg CO₂-eq.

Bij 44% van alle trips werd als vervoermiddel voor de reis naar de activiteit de NVTO-categorie 'Ik hoefde niet te reizen' gekozen. De vervoerswijze 'Ik hoefde niet te reizen' komt vooral voor bij de routegebonden activiteiten (69%) en bij het cluster 'ontspannen' (36%) volgens ten Hove en de Krosse (2024). Het transport van en naar de activiteit is tegelijkertijd de activiteit zelf, zoals een rondje lopen of fietsen. De gemiddelde afstand van deze trips is 10,9 km.

Tabel 3-6 Frequentie, Afstand en Uitstoot per vervoermiddel

Vervoermiddel	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Ik hoefde niet te reizen	1.116,8	44,1	10,9	0	0	0,0
Auto	647,2	25,5	47,6	4,4	2,815	85,5
Motor	7,7	0,3	107,6	13,7	0,106	3,2
Scooter/bromfiets	10,0	0,4	19,4	1,3	0,013	0,4
Fiets	363,7	14,4	13,6	0	0,003	0,1
Trein	60,9	2,4	91,1	0,3	0,017	0,5
Streek-/lijnbus	21,1	0,8	23,7	2,7	0,057	1,7
Overig Openbaar Vervoer (tram, metro, etc.)	30,9	1,2	23,7	0	0	0,0
Taxi	2,4	0,1	26,6	5,7	0,014	0,4
Touringcar	3,0	0,1	140,6	2,6	0,079	0,2
Te voet	256,8	10,1	11,4	0	0	0,0
Watertaxi, waterbus, veerboot of ander vervoermiddel over water	2,9	0,1	53,6	76,1	0,219	6,7
Anders	10,8	0,4	18,9	3,7	0,040	1,2
Totaal	2.534,2		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

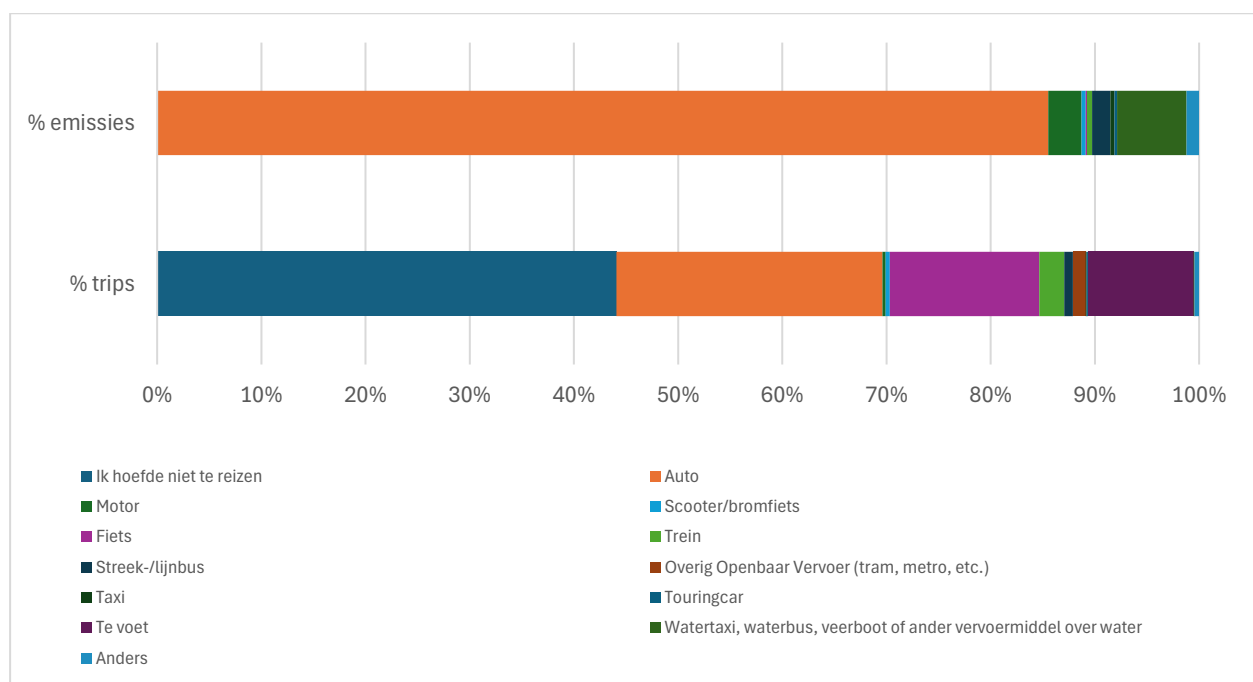
*Zoals te zien in Tabel 21 heeft de fiets een emissiefactor van 0.0007, wat bij een hoge frequentie een positief totaal veroorzaakt.

Recreatieve reizen te fiets of te voet zijn samen goed voor 24,5% van alle trips, maar in tegenstelling tot de auto hebben zij een verwaarloosbaar of afwezig aandeel in de totaalemissie.

De motor heeft een hoge gemiddelde afstand (107,6 km), met een bijbehorende hoge gemiddelde uitstoot per persoon per trip (13,7 kg CO₂-eq). Dit is waarschijnlijk omdat de motor trip zelf als recreatieve activiteit dient. De individuele aard, grote afstanden, en de hoge uitstoot per kilometer van de motor zorgen voor een groter aandeel uitstoot in de totaaluitstoot (3,2%) dan bij andere vervoersmiddelen met een hogere frequentie.

Vervoer over water (veerboten, waterbussen of -taxi's) heeft de hoogste gemiddelde uitstoot per persoon per trip. Het vervoer over water is verantwoordelijk voor een relatief groot aandeel van de totale uitstoot aan CO₂ (6,7%), gezien haar lage frequentie (0,1%). Dit komt door de gemiddeld grote afstand (53,6 km) en de zeer hoge uitstoot per persoon trip ((76,1 kg CO₂-eq).

Figure 1 Verdeling aantal trips per vervoersmiddel en verdeling over de totale uitstoot per vervoersmiddel

3.6 Activiteitencluster

Tabel 3-7 toont de frequentie, afstand, en uitstoot per activiteitencluster. In Bijlage 1 is een overzicht te vinden met de activiteiten per activiteitencluster en in Bijlage 2 is een overzicht te vinden van de modal split per cluster. Routegebonden activiteiten, zoals een rondje fietsen, een blokje om, maar ook een auto- of motorrit, hebben gemiddeld een relatief lage uitstoot per persoon per trip. Het aandeel autogebruik is hier slechts 13,7%. Loop- of fietsroutes zorgen voor weinig tot geen uitstoot waardoor deze activiteiten weinig bijdragen aan de totale uitstoot. De hoge frequentie (51,6% van alle trips) zorgt voor een aandeel aan

de totale uitstoot van 14,7%. Ondanks de hoge frequentie van routegebonden activiteiten heeft Uitgaan het hoogste aandeel in de totale uitstoot (30,6%), en daarbij een bovengemiddelde hoge uitstoot per trip (2,2 kg CO₂-eq). Uitgaan heeft tevens een grotere gemiddelde afstand (39,9 km) en relatief hoog autogebruik (38,9%) waardoor de uitstoot per persoon en de totale uitstoot hoger zijn. Hetzelfde is te zien bij de clusters Cultuur (auto 40,8% en afstand 54,3 km) en Bezoek attractie (auto 52,5% en afstand 47,7 km). Bij waterrecreatie en winkelen voor plezier is het autogebruik ook hoog (45,0% en 45,5%), maar de afstand meer gemiddeld, en de uitstoot per persoon daardoor lager. Zoals te zien is in Figure 2 zijn de activiteiten met de hoogste frequentie niet direct de activiteiten met de hoogste CO₂-uitstoot.

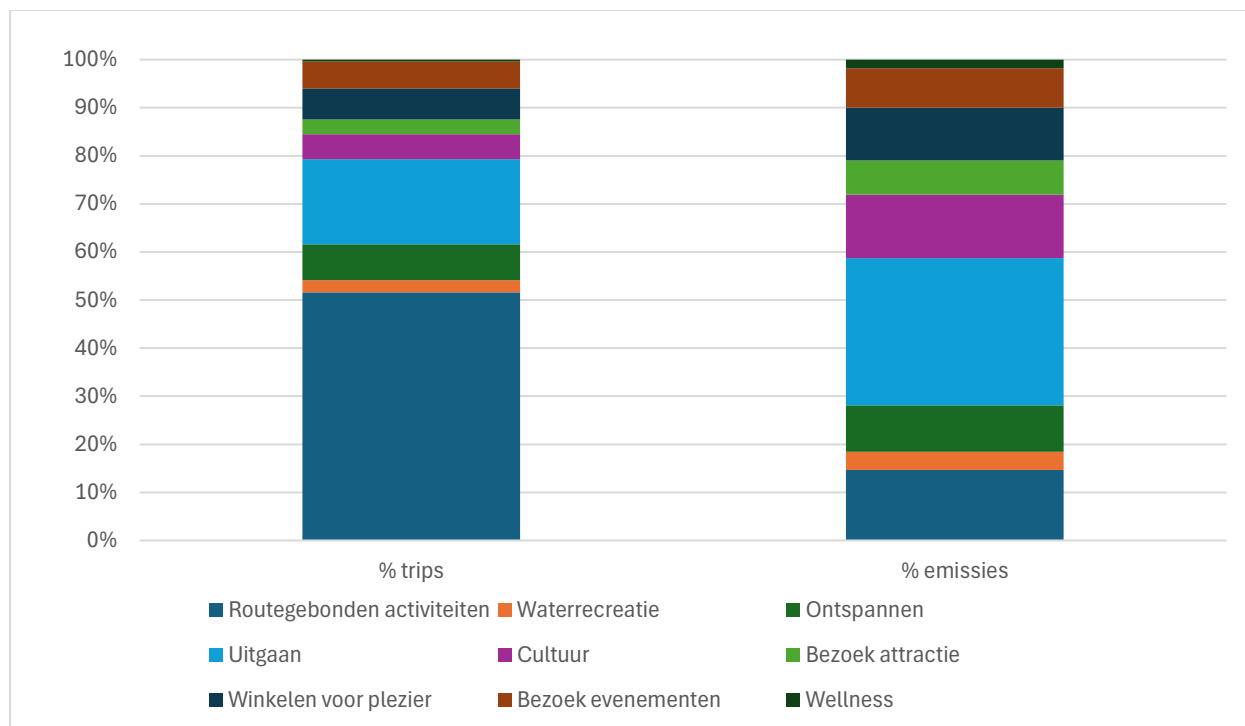
Een uitschieter is de uitstoot per trip voor wellness activiteiten. Hier wordt gemiddeld het verst voor gereisd (60,5 km) en veelal met de auto (67,8%), waardoor er gemiddeld dubbel zo veel CO₂ uitgestoten per persoon per trip (6,2 kg CO₂-eq) dan bij de meeste andere activiteiten (tot 3,3 kg CO₂-eq). Door de lage frequentie (slechts 0,4% van alle trips) is het aandeel van de uitstoot in de totaaluitstoot klein (slechts 1,8%).

Tabel 3-7 Frequentie, Afstand, en Uitstoot per Activiteitencluster

Activiteitencluster	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Routegebonden activiteiten	1.308,1	51,6	11,9	0,4	0,483	14,7
Waterrecreatie	62,9	2,5	26,8	2,0	0,126	3,8
Ontspannen	190,0	7,5	22,2	1,7	0,316	9,6
Uitgaan	449,0	17,7	39,9	2,2	1,009	30,6
Cultuur	131,5	5,2	54,3	3,3	0,434	13,2
Bezoek attractie	78,2	3,1	47,7	3	0,234	7,1
Winkelen voor plezier	163,2	6,4	28,6	2,2	0,362	11,0
Bezoek evenementen	141,8	5,6	27,8	1,9	0,268	8,1
Wellness	9,6	0,4	60,5	6,2	0,060	1,8
Totaal	2534,2		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

Figure 2 Aandelen van trips en emissies naar activiteitencluster

Tabel 3-8 toont de frequentie, afstand, en uitstoot per individuele activiteit. Wandelingen hebben de hoogste frequentie van alle recreatieve trips (33,5% van het totaal).. Ondanks de hoge frequentie is de totale CO₂ uitstoot laag door het schone vervoermiddel (slechts 2,8% van alle uitstoot), omdat voor minder dan 20 procent van de wandelingen wordt gereisd met een vervoermiddel dat emissies uitstoot. Gemotoriseerde toertochten met de auto hebben een lagere frequentie, maar een hoge gemiddelde emissie per trip (5,1 kg CO₂-eq). Hierdoor is het aandeel van de emissies in de totale uitstoot groter (8,3%).

Activiteiten die plaatsvinden op een specifieke locatie, zoals attractieparken, beurzen, (zee)waterrecreatie, dierentuinen en wellness, hebben gemiddeld een hogere uitstoot per trip. De gemiddelde afstand van en naar de activiteit ligt vaak al boven de 40 km, die niet praktisch zijn met een fiets of te voet. Door de lage frequentie is het aandeel in de totale emissie klein.

Winkelen voor plezier, uit eten, en naar een terras of café gaan, zijn activiteiten met een hoge totale uitstoot (Respectievelijk 11,0%, 19,6%, en 10,6% van de totaalemissies). De gemiddelde uitstoot per trip is ook hoger dan wandel of fiets activiteiten. Daarbij komt dat de afstand die voor deze activiteiten wordt afgelegd rond de 30 km ligt. De hoge frequentie, afstand, en uitstoot per trip geven deze activiteiten een hoog aandeel in de totaalemissie.

Tabel 3-8 Frequentie, Afstand, en Uitstoot per Individuele Activiteit

Individuele Activiteit	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Wandeling	850,1	33,5	5,2	0,1	0,092	2,8
Fietstocht	262,5	10,4	19,8	0,1	0,034	1,0
Wielrennen	19,5	0,8	50,3	0,4	0,008	0,2
Mountainbiken / gravelbiken	8,2	0,3	32,3	0,5	0,004	0,1
Toertocht met de auto	54,3	2,1	60,6	5,1	0,275	8,3
Toertocht met de motor	8,5	0,3	92,9	7,1	0,060	1,8
Joggen / hardlopen	83,8	3,3	7,6	0,1	0,009	0,3
Skeeleren/skaten/steppen	3,9	0,2	9,6	0,1	0,000	0,0
Schaatsen	3,3	0,1	0,5	0	0	0,0
Paardrijden	12,0	0,5	0	0	0	0,0
Vaartocht	2,0	0,1	0	0	0	0,0
Zwemmen	45,4	1,8	19	1,4	0,062	1,9
Kanoën / roeien / kajakken	3,7	0,1	35,2	2,2	0,008	0,2
Varen / zeilen	5,1	0,2	70,7	4,3	0,022	0,7
Surfen / suppen / duiken / etc.	2,5	0,1	65	5,5	0,014	0,4
Vissen	6,1	0,2	27,6	3,2	0,020	0,6
Ontspannen/recreëren in de openbare ruimte	190,0	7,5	22,2	1,7	0,316	9,6
Uit eten	231,7	9,1	45,8	2,7	0,628	19,1
Bezoek bar/café/terras	203,3	8,0	33,7	1,7	0,349	10,6
Bezoek club/discotheek	13,9	0,5	32,8	2,3	0,032	1,0
Bezoek bioscoop/filmhuis	38,8	1,5	23,7	1,4	0,052	1,6
Bezoek museum/galerie/etc.	30,3	1,2	77,3	4,1	0,125	3,8
Bezoek historische bezienswaardigheid	18,3	0,7	78,2	6	0,110	3,3
Bezoek concert/muziekshow	25,0	1,0	65,6	3,7	0,092	2,8
Bezoek theater/ voorstelling/ musical	19,0	0,8	42,6	2,9	0,055	1,7
Bezoek attractiepark/ pretpark	7,9	0,3	124	7,1	0,056	1,7
Bezoek dierentuin/ vogelpark/ zeeaquarium	10,6	0,4	72,3	4,5	0,048	1,5
Bezoek (botanische) tuin	8,7	0,3	42,4	3	0,026	0,8
Sportief uitje	15,4	0,6	36,9	2,3	0,036	1,1
Spel uitje	13,2	0,5	32,8	1,7	0,023	0,7
Bezoek boerderij/locatie met streekproducten	22,5	0,9	27,6	2	0,045	1,4
Winkelen voor plezier	163,2	6,4	28,6	2,2	0,362	11,0

Individuele Activiteit	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Bezoek festival/ evenement/ kermis	20,2	0,8	44,8	2,8	0,056	1,7
Bezoek markt	87,3	3,4	15,3	1	0,086	2,6
Bezoek beurs/fair	6,2	0,2	91,2	7,1	0,044	1,4
Toeschouwer bij sportwedstrijd	28,1	1,1	40,3	2,9	0,082	2,5
Bezoek wellnesscentrum/ sauna/thermen	9,6	0,4	60,5	6,2	0,060	1,8
-Totaal-	2534,2		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

3.7 Reisgezelschap

Tabel 3-9 toont de frequentie, afstand, en uitstoot van recreatieve trips per samenstelling van het reisgezelschap. In Bijlage 3 is een overzicht te vinden van de modal split per reisgezelschap. Recreatieve trips worden in 40,2% van de gevallen alleen afgelegd. Deze trips blijven relatief dichtbij (gemiddeld 13,3 km) en worden weinig met de auto gedaan (zie Bijlage 3), waardoor een gemiddelde trip alleen relatief weinig uitstoot met zich meebrengt (0,7 kg CO₂-eq). De hoge frequentie zorgt wel voor een groot aandeel in de totaaluitstoot (21,2%). Trips met de partner, kinderen, ouders en andere familie worden relatief vaak met de auto gedaan (zie Bijlage 3), waardoor de gemiddelde uitstoot wat hoger is. Een trip met de partner komt minder vaak voor (23,3%), maar is dubbel zo lang (26,3 km) en heeft een hogere uitstoot per trip (1,7 kg CO₂-eq), met een hoger aandeel in de totaaluitstoot (30,8%) tot gevolg.

Naarmate het reisgezelschap oudere kinderen bevat is een trip gemiddeld ook verder weg (toenemend van 15,2 km bij een 0-5-jarig gezelschap, tot 42,8 km bij een 18+ gezelschap). Hierbij neemt de uitstoot per trip ook toe (van 0,7 kg CO₂-eq naar 2,4 kg CO₂-eq). De groep met kinderen van 18 jaar of ouder heeft ook een hoger aandeel in de totaaluitstoot (4,3%) in vergelijking met de andere categorieën met kinderen.

De trips met vrienden, collega's en clubs hebben een lagere gemiddelde uitstoot per persoon trip dan gezinnen (deze blijven onder de 2 kg CO₂-eq), ondanks de vaak verdere tripafstand (rond de 30km). In Bijlage 3 is te zien dat deze samenstelling van het reisgezelschap relatief vaak de fiets pakt, waardoor de gemiddelde uitstoot lager is. De hoge frequentie van trips met vrienden in combinatie met een iets bovengemiddelde uitstoot per trip zorgt voor een flink aandeel in het uitstoottotaal (18,4%).

Tabel 3-9 Frequentie, Afstand, en Uitstoot per samenstelling reisgezelschap

Reisgezelschap	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Alleen	1012,0	40,2	12,3	0,7	0.699	21,2
Met Partner	590,8	23,3	26,3	1,7	1.013	30,8
Met kind(eren) van 0 t/m 5 jaar	84,1	3,3	15,2	0,7	0.062	1,9
Met kind(eren) van 6 t/m 12 jaar	60,4	2,4	26,3	1,8	0.109	3,3
Met kind(eren) van 13 t/m 17 jaar	25,7	1,0	35,8	2,3	0.058	1,8
Met kind(eren) van 18 jaar en ouder	59,6	2,4	42,8	2,4	0.143	4,3
Met mijn ouder(s)/verzorger(s)	60,8	2,4	33,5	1,9	0.115	3,5
Met andere familieleden	113,1	4,5	47,1	2,6	0.299	9,1
Met vrienden/kennissen	383,0	15,1	34,4	1,6	0.605	18,4
Met club/team	55,2	2,2	26,5	1,0	0.058	1,8
Met collega's	59,0	2,3	39,4	1,6	0.097	2,9
Anders	22,7	0,9	31,8	1,5	0.035	1,1
Totaal	2534,2		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

3.8 Groepsgrootte

Tabel 3-10 toont de frequentie, afstand, en uitstoot naar groepsgrootte. De meeste reizen vinden alleen plaats (40,2% van de gevallen). Reizen met twee personen, 37,5% van de trips, hebben een hoger aandeel in de totale emissie (48,7%). Trips met 2 tot 7 personen hebben allemaal nagenoeg dezelfde uitstoot per trip (1,6 of 1,7 kg CO₂-eq). Door de verschillende frequenties en afstanden blijft het percentage van de uitstoot van twee personen het hoogst. Bij 7 of meer personen in het reisgezelschap is de uitstoot per persoon per trip gemiddeld hoog (2,4 kg CO₂-eq), ondanks dat de afstand niet drastisch verandert. Dit komt door het relatief grote aandeel autogebruik bij deze groepsgrootte (40,1% ten opzichte van 25,5% in totaal). Onder deze categorie vallen alle grote groepen waardoor de frequentie relatief hoog

uitvalt (5% van alle gevallen) en het aandeel in de totaal uitstoot ook hoger is dan gezelschappen van 3 tot en met 6 mensen (8,9%).

Tabel 3-10 Frequentie, Afstand, en Uitstoot naar groepsgrootte

Groeps-grootte	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
1 persoon	1.019,8	40,2	12,3	0,7	0,699	21,2
2 personen	950,9	37,5	26,7	1,7	1,603	48,7
3 personen	182,7	7,2	32,5	1,6	0,283	8,6
4 personen	160,0	6,3	40,0	1,6	0,251	7,6
5 personen	54,4	2,1	41,1	1,7	0,094	2,9
6 personen	39,5	1,6	39,2	1,7	0,068	2,1
7 personen of meer	126,8	5,0	42,9	2,3	0,293	8,9
Totaal	2.534,2		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

3.9 Leeftijd

Tabel 3-11 toont de frequentie, afstand, en uitstoot van recreatieve trips per leeftijdsgroep. De drie groepen liggen redelijk dicht bij elkaar op het gebied van gemiddelde afstand en uitstoot. De leeftijdsgroep 18-39 reist iets verder dan de andere twee groepen (25,5 km), maar wel gemiddeld met minder uitstoot (1,2 kg) dan de 40-64 groep (1,4 kg CO₂-eq). De middencategorie (40-64) onderneemt recreatieve trips met de hoogste frequentie (40,4%), en tevens met de hoogste gemiddelde uitstoot (1,4 kg CO₂-eq). Hierdoor is het aandeel van de uitstoot binnen de totaaluitstoot van deze groep ook het hoogst (45%). De categorie 65+ reist bijna even ver als de middencategorie maar met een lagere gemiddelde uitstoot (1,1 kg CO₂-eq). De frequentie van deze groep is lager; slechts 22,7% van alle recreatieve trips worden door deze groep ondernomen. Hierdoor is het aandeel van de uitstoot op het totaal kleiner dan de andere twee groepen (19,7%).

Tabel 3-11 Frequentie, afstand, en uitstoot van recreatieve trips per leeftijdsgroep

Leeftijd	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	% van de onder-vraagden*	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
18-39	933,8	36,8	32,8	25,5	1,2	1,163	35,3
40-64	1024,0	40,4	41,6	22,8	1,4	1,480	45,0
65+	576,4	22,7	25,6	21,6	1,1	0,649	19,7
Totaal	2534,1			23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023.

*Volgens CBS. Leeftijdsgroepen wijken bij CBS iets af van NVTO: 20-40, 40-65, 65+

3.10 Opleiding

Tabel 3-12 toont de frequentie, afstand, en uitstoot van recreatieve trips per opleidingsniveau. De gemiddelde uitstoot per trip is nagenoeg gelijk onder laag, midden, en hoog opgeleiden (1,2 of 1,3 kg CO₂-eq). Wel is er een verschil waar te nemen in de frequentie. Midden en hoog opgeleiden maken elk twee keer zoveel trips in totaal dan laagopgeleiden. Dit komt mede doordat het aandeel midden- en hoogopgeleiden in de bevolking hoger ligt dan laagopgeleiden, maar niet dubbel zo hoog. Het aandeel uitstoot van de midden- en hoogopgeleiden binnen de totaaluitstoot is ook meer dan dubbel zo hoog (samen 83,4% van alle uitstoot).

Tabel 3-12 Frequentie, afstand, en uitstoot van recreatieve trips per opleidingsniveau

Opleidingsniveau	% aandeel van de bevolking *	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Laag	25,8	456,4	18,0	20,1	1,2	0,534	16,2
Midden	37,9	992,0	39,1	22,7	1,3	1,319	40,1
Hoog	35,5	1085,2	42,8	25,6	1,3	1,439	43,7
Totaal		2534,2		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

* Onderwijsniveau van 15-75-jarigen in 2021 ([CBS](#))

Zoals te zien in Tabel 3-13 is er geen substantieel verschil in de frequentie van het gebruik van voertuigen met een hoge uitstoot (bijvoorbeeld auto) per persoon per trip tussen de verschillende opleidingsniveaus. Ondanks de lagere frequenties bij laagopgeleiden is het autogebruik nagenoeg gelijk aan de andere niveaus (25,6%). Wat wel opvalt is dat hoger opgeleiden een relatief hoger aandeel van hun trips met de trein, OV, fiets en te voet, en lager aandeel auto hebben dan beide andere groepen. Ondanks de langere afstanden die worden afgelegd door hoog opgeleiden blijft de uitstoot per trip mogelijk nagenoeg gelijk door de afwijkende modal split.

Tabel 3-13 Aantal trips per vervoersmiddel per opleidingsniveau

Vervoersmiddel	Laag opleidingsniveau		Middel opleidingsniveau		Hoog opleidingsniveau	
	Totaal aantal (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Totaal aantal (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Totaal aantal (miljoen trips)	% van totaal aantal trips
Ik hoefde niet te reizen	209,6	45,9	435,2	43,9	472,0	43,5
Auto	116,7	25,6	272,2	27,4	258,2	23,8
Motor	1,4	0,3	4,7	0,5	1,6	0,1
Scooter/bromfiets	1,8	0,4	5,4	0,5	2,8	0,3
Fiets	62,5	13,7	134,8	13,6	166,4	15,3
Trein	4,9	1,1	19,1	1,9	37,0	3,4
Streek-/lijnbus	3,9	0,9	8,7	0,9	8,5	0,8
Overig Openbaar Vervoer (tram, metro, etc.)	4,0	0,9	9,5	1,0	17,4	1,6
Taxi	0,4	0,1	1,0	0,1	1,0	0,1
Touringcar	0,6	0,1	1,4	0,1	1,0	0,1
Te voet	46,1	10,1	94,0	9,5	116,7	10,7
Watertaxi, waterbus, veerboot of ander vervoermiddel over water	0,4	0,1	1,3	0,1	1,2	0,1
Anders	3,9	0,9	4,7	0,5	2,3	0,2
Totaal	456,4		992,0		1.085,8	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

3.11 Geslacht

Tabel 3-14 toont de frequentie, afstand, en uitstoot van recreatieve trips per geslacht. Qua frequentie reizen mannen en vrouwen nagenoeg even veel. Mannen reizen gemiddeld 4 km verder dan vrouwen en hebben gemiddeld 0,2 kg CO₂-eq uitstoot meer per trip. Hierdoor is de totale uitstoot van mannen (52,2%) ook hoger dan die van vrouwen (47,6%).

Tabel 3-14 Frequentie, afstand, en uitstoot van recreatieve trips per geslacht

Geslacht	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per persoon per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Man	1.237,0	48,8	25,3	1,4	1,718	52,2
Vrouw	1.289,6	50,9	21,7	1,2	1,568	47,6
Anders / Gender-neutraal (X)	7,6	0,3	25,6	0,9	0,007	0,2
Totaal	2.534,2		23,5	1,3	3,292	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

3.12 Verschil Well-To-Wheel (WTW) en Tank-To-Wheel (TTW)

Figure 3 en Figure 4 tonen respectievelijk de gemiddelde en totale uitstoot van recreatieve trips gerekend in WTW en TTW. Hier is te zien dat de uitstoot van TTW per trip en in totaal een kwart lager is dan de emissies uit dit rapport, gerekend in WTW.

Figure 3 Emissies per persoon per trip WTW en TTW

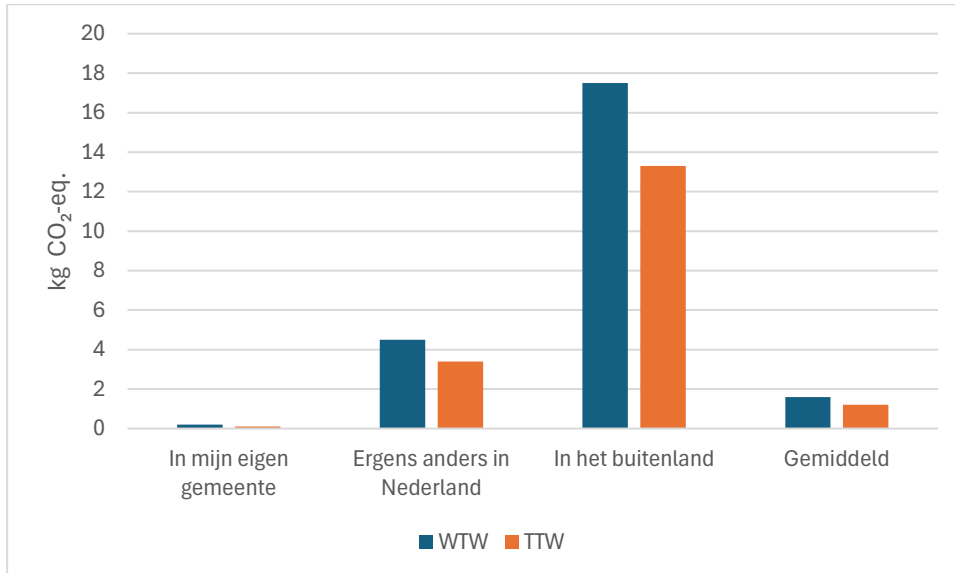
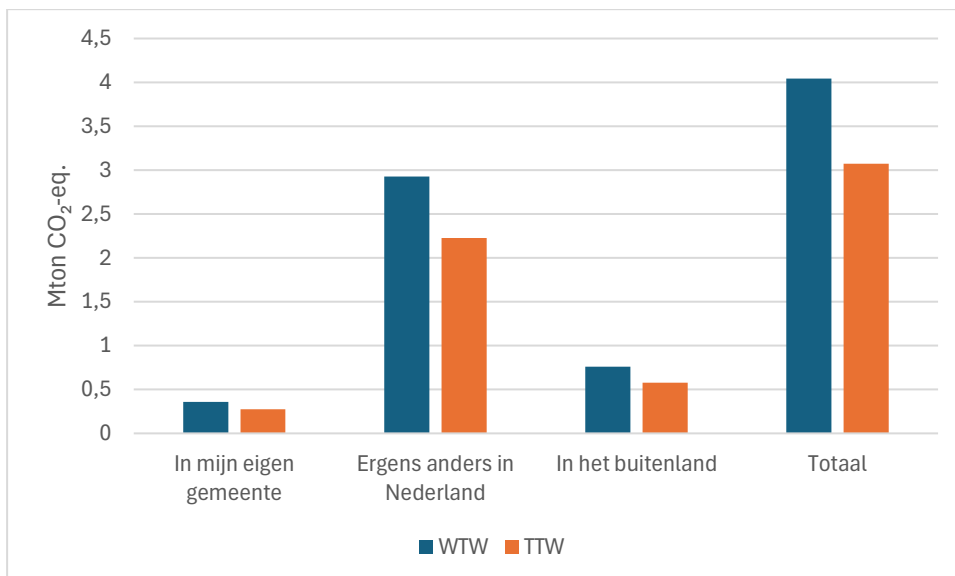

Figure 4 Emissies totaal WTW en TTW

4 CO₂ uitstoot uitgaande recreatieve trips

In Tabel 4-1 is de frequentie van recreatieve trips naar de omliggende landen te zien. Duitsland is de populairste bestemming voor een recreatieve trip, maar de trips naar het buitenland beslaan slechts 1,67% van alle recreatieve trips door inwoners van Nederland. Binnen Duitsland zijn de grensregio's van Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen de meest gefrequenteerde bestemming, maar de stedelijke regio's (zoals Berlijn, Bremen, of Hamburg) dienen ook relatief vaak als bestemming. Binnen België blijken trips over de grens naar Vlaanderen het meest voorkomend, namelijk in 82% van de gevallen. De frequentie van trips naar Brussel of Wallonië is nagenoeg gelijk aan elkaar.

Tabel 4-1 Frequenties uitgaande recreatieve trips

Totaal aantal trips per:	Eenheid	Aantal
Locatie Activiteit		
In mijn eigen gemeente	Miljoen trips	1.880
Ergens anders in Nederland	Miljoen trips	647
In het buitenland	Miljoen trips	43
Land van Activiteit		
Duitsland	Miljoen trips	18
België	Miljoen trips	15
Duitsland Deelstaat		
Nedersaksen	Miljoen trips	1,835
Noordrijn-Westfalen	Miljoen trips	11,183
Baden-Württemberg	Miljoen trips	0,073
Beieren	Miljoen trips	0,106
Berlijn	Miljoen trips	0,994
Bremen	Miljoen trips	0,316
Hessen	Miljoen trips	0,096
Hamburg	Miljoen trips	0,121
Mecklenburg-Voor-Pommeren	Miljoen trips	0,018
Rijnland-Palts	Miljoen trips	0,255
Saarland	Miljoen trips	0,025
Saksen	Miljoen trips	0,006
Saksen-Anhalt	Miljoen trips	0,070
Sleeswijk-Holstein	Miljoen trips	0,017
Thüringen	Miljoen trips	0,257
België		
Vlaanderen	Miljoen trips	11.303
Wallonië	Miljoen trips	1.220
Brussel	Miljoen trips	1.266

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

4.1 Uitstoot per land van activiteit

Table 4-2 toont de frequentie, afstand, en uitstoot per land van activiteit. Duitsland wordt het vaakst bezocht voor recreatieve doeleinden en voor trips naar Duitsland wordt ook gemiddeld de hoogste afstand afgelegd. De gemiddelde uitstoot is hier hoger dan wanneer België de eindbestemming is. Bij trips naar Duitsland heeft 62,6% als bestemming Noordrijn-Westfalen, gevolgd door Nedersaksen (10,3%) – de Nederlandse grensprovincies. Wanneer België als bestemming wordt gekozen reist 77,9% naar Vlaanderen – de Zuidelijke Nederlandse grensprovincie.

Table 4-2 Frequentie, afstand en uitstoot per land van activiteit

Land van Activiteit	Frequentie (miljoen trips)	% van totaal aantal trips	Gemiddelde afstand van en naar de activiteit (km)	Uitstoot per trip (kg CO ₂ -eq)	Totale uitstoot (Mton CO ₂ -eq)	% van totale uitstoot
Duitsland	17,9	55,18	415,9	28,5	0,509	69,6
België	14,5	44,82	242,3	15,3	0,222	30,4
Totaal	32,4		338,1	22,6	0,731	

Bron: analyses van NVTO 2022/2023

5 Conclusies

Van alle 2,5 miljard recreatieve trips door Nederlanders in eigen land vindt driekwart binnen de eigen gemeente plaats. De 25% trips met een bestemming buiten de eigen gemeente zorgt voor het overgrote deel (89%) van de CO₂ uitstoot door de recreatieve mobiliteit naar en van de activiteit. In totaal veroorzaakt recreatieve mobiliteit in Nederland 3,3 Mt CO₂. Qua herkomstprovincies wijkt het aandeel in de uitstoot niet veel af van het inwonersaandeel. In de drie noordelijke provincies is het aandeel in de totale uitstoot door recreatieve mobiliteit relatief iets hoger. In Friesland is de uitstoot per persoon per trip het hoogst.

De auto domineert met 86% de totaaluitstoot op basis van vervoermiddel om naar de activiteit te komen, terwijl 26% van de trips met de auto uitgevoerd worden. Met de trein, motor en touringcar worden weliswaar langere afstanden afgelegd, maar de per persoon per trip uitstoot van reizen met de auto is bovengemiddeld ten opzichte van andere vervoerwijzen. Voor een veel groter deel van de trips (44%) is aangegeven dat men niet hoefde te reizen. Hier betreft het veelal routegebonden activiteiten, met name een rondje wandelen of fietsen, waardoor er geen uitstoot door mobiliteit van en naar een recreatieve bestemming plaatsvond. Een hoge per persoon per trip uitstoot wordt geproduceerd door de motor en door vervoer over water. Beide hebben ook een relatief groot aandeel in de totale uitstoot op basis van vervoermiddel.

Op basis van activiteitencluster komt ruim de helft van de trips uit 'Routegebonden', maar doordat hier veel de fiets of voet als vervoer wordt gebruikt is het aandeel in de totale uitstoot beperkt. Het cluster Uitgaan veroorzaakt ruim 30% van die totale uitstoot, wat mede door een hoge gemiddelde afstand en autogebruik komt. Ook bij cultuur en winkelen voor plezier is het aandeel in de totale uitstoot hoog. Het cluster 'wellness' heeft de hoogste uitstoot per persoon per trip, maar deze activiteiten vinden relatief weinig plaats. Clusters met een bovengemiddeld hoge afstand (>50 km, bijvoorbeeld cultuur) en een hoog auto-aandeel (>50%, bijvoorbeeld bezoek attractie) hebben een ruim bovengemiddelde uitstoot per persoon.

Wandelingen en fietstochten vormen samen 44% van alle trips naar individuele activiteit maar veroorzaken nauwelijks uitstoot. Uit eten en café/terrasbezoek veroorzaken daarentegen bijna 30% van de totale uitstoot. Ook winkelen voor plezier (11%) en toertochten met auto of motor (samen 10%) veroorzaken relatief veel uitstoot. Deze toertochten en allerlei bezoeken aan een bepaalde attractie op een vaste locatie vertonen een bovengemiddeld hoge uitstoot per persoon per trip, voortkomend uit een hoge gemiddelde afstand.

Een groot deel van de recreatieve mobiliteit vindt alleen plaats (40%). Een kleine afstand en lage uitstoot per persoon per trip door weinig autogebruik vertaalt zich in een beperkte bijdrage aan de totale uitstoot (21%). Bij een trip met partner (23% aandeel trips) zijn de gemiddelden hoger en daarmee ook het aandeel in de totale uitstoot (31%). Verder hebben

trips met vrienden en kennissen een hoog aandeel in trips en totale uitstoot (18%). Trips met gezinnen met oudere kinderen en andere familieleden hebben een iets hogere uitstoot per persoon per trip, onder meer doordat ze wat verder weggaan en relatief vaak met de auto worden gedaan. Op basis van groeps grootte valt op dat groepen van twee personen bijna de helft van de totale uitstoot veroorzaken, tegen twee-derde van het aantal trips. Bij samenstellingen van 7 personen of meer zien we een iets hogere uitstoot per persoon per trip en ook de hoogste gemiddelde afstand.

Qua leeftijdsgroep zijn er geen grote afwijkingen; de groep 40-65 heeft een relatief iets groter aandeel in de totale uitstoot dan de groepen 20-40 en 65+. Laagopgeleiden maken in verhouding tot hun aandeel in de bevolking minder recreatieve trips dan midden of hoogopgeleiden en ze reizen iets minder ver. Bij hoog opgeleiden is dit andersom: zij maken relatief meer recreatieve trips en reizen iets verder. Er is geen substantieel verschil in auto gebruik voor recreatieve doeleinden tussen deze groepen te zien; middel en lager opgeleiden gebruiken de auto iets meer dan hoog opgeleiden. Hoger opgeleiden gebruiken vaker vervoersmiddelen met lage emissies voor recreatieve doeleinden. Per persoon per trip is er nagenoeg geen verschil tussen de opleidingsniveaus, maar vergeleken met hun aandeel in de bevolking is de totale uitstoot door recreatieve mobiliteit door hoog opgeleiden groter (44%), en bij laagopgeleiden kleiner (16%). Mannen reizen iets verder voor hun recreatieve activiteiten dan vrouwen, hebben een wat hogere uitstoot per persoon per trip, en veroorzaken meer totale uitstoot. In grote lijnen laat het onderzoek zien dat afstand en auto gebruik, gekoppeld aan bepaalde activiteiten, bepalendere factoren voor de uitstoot van recreatieve mobiliteit vormen dan sociaal-demografische factoren.

Het aantal recreatieve trips naar het buitenland valt met minder dan 2% van het totaal in het niet bij binnenlandse recreatieve mobiliteit. Het merendeel van die trips gaat naar België en Duitsland, en daarbinnen respectievelijk naar Vlaanderen en Noordrijn-Westfalen. De gemiddelde afstand en uitstoot per trip ligt voor Duitsland aanzienlijk hoger dan voor België, en ver boven die voor binnenlandse activiteiten. Het aandeel aan de totale uitstoot van recreatieve mobiliteit (binnen- en buitenlands) is daardoor toch aanzienlijk (19%). De totale uitstoot van recreatieve mobiliteit in binnen- en buitenland is 4,0 Mt.

Voor de totale uitstoot van recreatieve mobiliteit is de hierboven gepresenteerde totale WtW uitstoot nog vergeleken met de TtW uitstoot. Laatste lag ongeveer een kwart lager, zowel per trip als in totaal.

Referenties

- CO2 emissiefactoren. (2023). *CO2 emissiefactoren 2023*. <https://www.co2emissiefactoren.nl/wp-content/uploads/2023/11/CO2emissiefactoren-2023-okt2023.pdf>
- Emissieregistratie. (2020). *Nationale Broeikasgassen volgens IPCC [National Greenhouse gas emissions IPCC]*. RIVM. Retrieved 08.05.2020 from <http://www.emissieregistratie.nl/erpubliek/erpub/international/broeikasgassen.aspx>
- Martensen, H., Durand, A., & Hamersma, M. (2023). *CO2-uitstoot van Nederlanders bij recreatieve verplaatsingen*. Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM). https://www.kimnet.nl/binaries/kimnet/documenten/publicaties/2023/12/07/co2-uitstoot-van-nederlanders-bij-recreatieve-verplaatsingen/KiM_notitie+CO2-uitstoot+van+Nederlanders+bij+recreatieve+verplaatsingen_def.pdf
- Van der Mooren, F., & de Vries, R. *Steeds meer hoogopgeleiden in Nederland: wat voor beroep hebben ze?* Retrieved 01.10.2024 from <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2022/steeds-meer-hoogopgeleiden-in-nederland-wat-voor-beroep-hebben-ze?onepage=true>
- Neelis, I., Eijgelaar, E., Peeters, P., de Bruijn, K., & Dirven, R. (2022). *Travelling Large in 2020. The carbon footprint of Dutch holidaymakers in 2020 and the development since 2002*. Breda University of Applied Sciences. https://pure.buas.nl/ws/portalfiles/portal/25645274/NeelisEtAl_BUas_TravellingLarge2020.pdf
- Neelis, I., Peeters, P., Eijgelaar, E., & Nesterova, N. (2024). *Travelling Large in 2022: Inbound Tourism (OIT) & Inbound Day Visitors (OID). The carbon footprint of inbound tourists and day visitors to the Netherlands in 2022*. Breda University of Applied Sciences. https://pure.buas.nl/ws/portalfiles/portal/33095861/Neelis_et_al_NBTC_Inbound_CF_Report.pdf
- ten Hove, R., & de Krosse, C. (2024). *Nederlands Vrijtijdsonderzoek 2022/2023*. I&O Research. <https://www.landelijkedataalliantie.nl/nl/home/download/nvto-rapport-nederlands-vrijtijdsonderzoek?disposition=inline>
- van den Berg, R., & van Seters, D. (2024). *STREAM Personenvervoer Emissiekentallen modaliteiten 2023*. CE Delft. https://ce.nl/wp-content/uploads/2024/03/CE_Delft_210506_STREAM_Personenvervoer_2023_Def-1.pdf

Bijlagen

Bijlage 1 Activiteiten per activiteitencluster

Activiteitencluster	Bijbehorende activiteiten
Routegebonden activiteiten	Wandeling Fietstocht Wielrennen Mountainbiken / gravelbiken Toertocht met de auto Toertocht met de motor Joggen / hardlopen Skeelers / skaten / steppen Schaatsen Paardrijden Vaartocht
Waterrecreatie	Zwemmen Kanoën / roeien / kajakken Varen / zeilen Surfen / suppen / duiken / etc. Vissen
Ontspannen	Ontspannen/recreëren in de openbare ruimte
Uitgaan	Uit eten Bezoek bar/café/terras Bezoek club/discotheek
Cultuur	Bezoek bioscoop/filmhuis Bezoek museum/galerie/etc. Bezoek historische bezienswaardigheid Bezoek concert/muziekshow Bezoek theater/voorstelling/musical
Bezoek attractie	Bezoek attractiepark/pretpark Bezoek dierentuin/vogelpark/zeeaquarium Bezoek (botanische) tuin Sportief uitje Spel uitje Bezoek boerderij/locatie met streekproducten
Winkelen voor plezier	Winkelen voor plezier
Bezoek evenementen	Bezoek festival/evenement/kermis Bezoek markt Bezoek beurs/fair Toeschouwer bij sportwedstrijd
Wellness	Bezoek wellnesscentrum/sauna/thermen

Bijlage 2 Modal split per activiteitencluster

Percentages	Routegebonden activiteiten	Water-recreatie	Ontspannen	Uitgaan	Cultuur	Bezoek attractie	Winkelen voor plezier	Bezoek evenementen	Wellness	Totaal
Ik hoefde niet te reizen	69,9	14,0	39,4	11,6	9,1	11,6	14,0	15,2	7,5	44,1
Auto	13,7	45,0	25,1	38,5	40,8	52,5	45,5	31,0	68,3	25,5
Motor	0,4	0,4	0,1	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,3
Scooter/bromfiets	0,2	0,5	0,6	0,5	0,7	1,0	0,7	0,5	0,2	0,4
Fiets	7,4	31,1	14,5	22,6	20,9	20,8	19,7	29,5	13,7	14,4
Trein	1,0	1,1	2,1	4,5	9,0	2,3	3,0	2,8	3,7	2,4
Streek-/lijnbus	0,3	0,4	1,1	1,4	2,1	1,0	2,1	1,3	0,7	0,8
Overig Openbaar Vervoer (tram, metro, etc.)	0,4	0,4	1,4	2,1	4,3	1,3	2,4	1,5	2,5	1,2
Taxi	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1
Touringcar	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	0,4	0,0	0,2	0,1	0,1
Te voet	6,3	6,4	14,9	17,4	11,5	7,8	11,8	16,9	2,7	10,1
Watertaxi, waterbus, veerboot of ander vervoermiddel over water	0,1	0,3	0,1	0,1	0,3	0,0	0,1	0,1		0,1
Anders	0,3	0,3	0,7	0,4	0,3	1,1	0,7	0,6	0,6	0,4
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bijlage 3 Modal split per reisgezelschap

Percentages	Alleen	Partner	Met kind(e)-ren van 0 t/m 5 jaar	Met kind(e)-ren van 6 t/m 12 jaar	Met kind(e)-ren van 13 t/m 17 jaar	Met kind(e)-ren van 18 jaar en ouder	Met mijn ouder(s) /verzorger(s)	Met andere familieleden	Met vrienden /kennissen	Met club/team	Met collega's	Anders	Totaal
Ik hoefde niet te reizen	63,7	42,8	42,1	27,5	21,0	16,9	26,8	18,7	21,5	12,3	24,2	24,8	44,1
Auto	11,1	31,0	32,2	45,4	47,8	53,0	45,8	49,2	32,1	35,1	32,0	32,5	25,5
Motor	0,3	0,2	0,2	0,4	1,4	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3	0,1	0,3	0,3
Scooter/bromfiets	0,3	0,2	0,1	0,2	1,7	0,9	0,8	0,3	0,6	0,9	0,4	0,3	0,4
Fiets	12,1	12,5	12,8	15,0	13,8	11,9	9,3	12,5	21,3	36,4	18,4	19,3	14,4
Trein	1,3	1,6	0,3	0,9	3,0	3,1	3,2	4,3	5,8	2,7	6,2	3,8	2,4
Streek-/lijnbus	0,6	0,7	0,4	1,5	0,7	1,5	0,9	1,6	1,4	0,6	1,1	0,9	0,8
Overig Openbaar Vervoer (tram, metro, etc.)	0,8	1,1	0,2	1,7	1,6	1,3	1,6	1,6	2,3	1,6	2,0	1,5	1,2
Taxi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,2	0,3	0,1	0,1
Touringcar	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,0	0,1	0,2	1,2	0,9	0,7	0,1
Te voet	9,2	9,4	11,1	6,9	7,8	9,9	10,6	10,4	13,7	8,2	13,6	13,7	10,1
Watertaxi, waterbus, veerboot of ander vervoermiddel over water	0,1	0,1	0,3	0,2	0,6	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
Anders	0,50	0,20	0,20	0,20	0,60	0,30	0,40	0,40	0,30	0,40	0,70	2,10	0,40
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Games

Media

Hotel

Facility

Built Environment

Logistics

Tourism

Leisure & Events

Mgr. Hopmansstraat 2
4817 JS Breda

P.O. Box 3917
4800 DX Breda
The Netherlands

PHONE

+31 76 533 22 03

WEBSITE

www.buas.nl

DISCOVER YOUR WORLD